

DEĞERLENDİRMELER

OĞUZ OYAN

■ oguzoyan@sol.org.tr

Paket, uygulamada!

30 Eylül 2013 tarihinde Erdoğan'ın açıkladığı "Demokratikleşme Paketi", yasa gerektirdiği iddia edilen düzenlemeleri bakımından uygulamaya konulmaya başlandı. Paket özellikle AKP'nin özel gündemine yoğunlaşıyordu. Bunlardan en önemlisi de "Kamuda türbana serbesti" maddesiydi.

AKP'nin uzun yıllardır bayrak yaptığı bu simgesel silah, yönetmelik değişikliğine bile gerek görülmeden 31 Ekim'de TBMM çatısı altında uygulamaya sokuldu. İçtüzüğüne buna engel olmadığı savlandı. Oysa Anayasa Mahkemesi'nin eski kararlarına bile aykırıydı. Yasama organının seçilmesi de hem simgesel bir anlam taşıyor hem de rol modeli olmak bakımından en üst temsil değerine sahip bulunuyordu. Bundan böyle kamuda hizmet verenlerin, özellikle de öğretmenlerin kapanmasına karşı ortaya çıkabilecek her türlü siyasal ve toplumsal tepkiler peşinen mahkum edilmek isteniyordu.

AKP'nin türban tuzağına kilitlenmemek üzerinden siyaset yapılması belki geçici bir siyasal konjonktürü kurtarabilir; ama bu, AKP zihniyetinin yeni bir mevziyi kalıcı olarak ele geçirmesi pahasına oluyorsa, ödenen bedel yüksektir. Sol muhalefetin (salt) laiklik eksenini üzerinden siyaset yapmamayı benimsemesi anlaşılabilir; ama bu, laiklik mevziini terk etmek anlamına gelmez; eğer gelirse demokrasi mevzi de terk edilmiş olur.

AKP'nin kendi gündemi doğrultusunda Pakete sıkıştırdığı maddeler aslında çok daha fazla. Bu değişiklik önerilerinden biri olan "nefret suçlarının cezasının artırılması, belirli suçlar kişinin dili, ırkı, milliyeti vs. ama özellikle dini veya mezhebi nedeniyle işlenirse cezasının ağırlaştırılması" maddesi tam da AKP'nin hukuk ve yargıyı daha da ağır ve yaygın bir baskılama aracı olarak kullanmaya hazırlanmış olduğunu göstergesiydi. Nitekim diğer bir maddede "kişinin, inançlarının gereğini yerine getirmesi dolayısıyla, belli haklarını kullanmasını, belli haklardan yararlanmasını engelleyenleri ceza kapsamına alıyoruz" derken Erdoğan niyetini gizlememektedir.

"Yaşam tarzına koruma" başlığı altında, yaşam tarzlarına müdahaleyi günlük pratiği haline getirmiş bir iktidardan beklenebileceği gibi, "dini inancı gereğinin yerine getirilmesinin engellenmesinin, dini ibadet ve ayinlerin bireysel olarak da yapılmasının engellenmesinin, inanç ve tercihlerine müdahale edilmesinin 1-3 yıl hapisle cezalandırılmak istenmesi, AKP Türkiye'sinde ne tür bir "demokratik açılımı" haber veriyor olabilir? Ya da "Gösteri ve yürüyüş hakkı" aldatmacasına kim inanır? Bu anayasal hakkın AKP iktidarında sürekli olarak çiğnenmediği, öldüresiye şiddete maruz kalanlar mı? "Kişisel verilere güvence" maddesi, sahte iddianameler düzenleme şampiyonu bir iktidara ne kadar da uygun düşmektedir.

AKP gibi otokratik eğilimlerini gizleme gereğini bile artık duymayan bir siyasal oluşum, eğer bir demokratik açılmadan, bir hakkın genişletilmesinden bahsediyorsa, tam da bunun tersini amaçladığı ama gene de bu niyetlerini perdellemeye ihtiyaç duyduğu artık iyice anlaşılmış olmalı.

Paket açıklanırken Erdoğan'ın uzun sunuş bölümünün dayanakları da ilgiye değer. Türkiye'yi özgürlüklere ve sola açan 1961 Anayasasının tüm tortularının silinmesinin yeni AKP rejimi açısından yaşamsal bir önem taşıdığını ele veriyor. AKP'nin hedefinde sözde karşı olduğu 12 Eylül rejimi ve anayasasının asla olmadığı bir kez daha teyit ediliyor. Erdoğan, kutsal referans dönemini Cumhuriyet öncesinden ziyade şimdi 1950'ler Türkiye'sinde bulmuş görünüyor. Erdoğan bakın neler diyor: "Bu dönemde Türkiye, her bakımdan adeta tıkr tıkr işleyen bir saat iken 1960 müdahalesiyle bu saatin zembereği kırılmıştır. Millet'in ihtiyaçları, talepleri, değerleri, 1960 müdahalesiyle çok ağır bir baskı altına alınmıştır. 27 Mayıs'ın o kara gölgesi, ne yazık ki, bugün bile Türkiye'nin üzerindedir. Anayasanın birçok maddesiyle,

